

АЛЕК КЛАШОВ

БИЗНИСМЕН ОД ВИСОК РАНГ*

Сопственикот на фабриката „Патра“, Алек Клашов беше прв милионер од македонско потекло во Австралија. – Донатор на бројни македонски асоцијации и спонзор на Олимпијадата во Монтреал

Кога се пишува или зборува за деловните луѓе кои имаат македонско потекло, а живеат ширум светот, посебно место му припаѓа на Алек Клашов. Тој е прв Македонец - милионер во Австралија, а е познат и признат бизнисмен не само меѓу Македонците, туку и меѓу Австралијанците. Тој е човек кој оставил неизбришливи траги во севкупниот живот во македонската колонија во Мелбурн и пошироко. Алек, или Цане Клашов, како често го викаат неговите пријатели и соселани, е роден во 1935 година во селото Буф, Леринско, кое е едно од најголемите и најреволуционерните македонски села во Беломорска Македонија. Тој е син на Ѓорѓи и на Полексија Клашови, син на тоа типично македонско семејство, кое ги негува старите македонски традиции и патриотскиот дух, семејство кое во ослободителната војна во Грција даде две жртви: Крсте и Доне Клашови. Мајка му, пак, Полексија, е исто така од Буф, од познатото семејство Србинови и таа имала силно влијание врз овој бизнисмен од висок ранг.

Инаку, неговото родно село Буф, Леринско, е сместено во пазувите на планината Баба, на надморска височина од околу 1.000 метри. Тоа лежи во котлината што ја прави планината Баба со Бигла, а низ него врви Стара Река. Населението во селото отсекогаш било македонско и до денес тоа не претрпело никакви етнички промени. Тоа е познато во минатото со својот хероизам и единство во борбата против непријателот. Селото настрада во времето на Граѓанската војна во Грција и затоа околу триста семејства пребегале ширум светот.

Печалбарска судбина

Животната сторија на Алек Клашов, како и на семејството Клашови е бурна, интересна, типична македонска. Тој потекнува од печалбарско семејство, а се знае дека меѓу првата група доселеници на американскиот континент кои дошле при крајот на 19 век биле токму буфчани. Неговиот татко Ѓорѓи го вкусил печалбарскиот леб во Америка пред Првата светска војна, кога пристигнал во „ветената земја“ и останал подолг период. Таму спечалил пари и потоа се вратил назад во селото. Но, во 1937 година печалбарската судбина го однела во Австралија, неговата втора и последна татковина. Алек, пак, заедно со мајка му и сестра му Ордана стасал на петтиот континент во 1948 година, веднаш по Граѓанската војна во Грција и егзодусот на Македонците од егејскиот дел на Македонија. Тие заминале за далечна Австралија, но во грчките зандани ги оставиле двата браќа Павле и Симо, а третиот брат Вангел заминал за слободниот дел на Македонија. Со течение на времето, Павле и Симо се ослободуваат од затворите и заминуваат за Канада, едниот во Торонто, а другиот во Хамилтон, каде и живеат, додека Вангел починал на македонската земја.

Го посетивме Алек Клашов заедно со Андреја Бранов, негов соселанец и роднина, во неговиот дом што се наоѓа во еден од најбогатите делови на Мелбурн. Куќата е сместена во прекрасно зеленило, на голема површина, што е необично за куќа. Таа е пространа, раскошна, со сите нишани на милионерска куќа. Го видовме Алек како со специјална машина ја уредуваше тревата околу базенот. Вели дека работата дава сила и живот. Беше љубезен и нè покани во неговиот дом. Разговорот беше неврзан, топол, братски, македонски. Алек е крупен маж, чии црти оддаваат интелигентен и образован човек, смирен, со блага насмевка на лицето и пријатен за разговор. Неговиот македонски јазик е богатство на леринскиот дијалект.

-Знаете, кога дојдовме во Австралија, не беше лесно, - ни рече Алек Клашов, покрај другото, во долгиот разговор. - Татко ми долги години работеше по бушовите во Западна Австралија, а кога се собравме сите заедно, на радоста ѝ немаше крај. Бевме најсреќни на светот. Но, живото си течеше. Во прво време, јас почнав да работам во фабрика и да учам англиски јазик, а дури во 1958 година купив бизнис за продажба на хамбургери. Така започнале и многу наши луѓе. Работата ми одеше многу добро, имаше пари, но се работеше многу саати. Бизнисот напредуваше од ден на ден и по четири години, во 1962 година, отворивме мала фабрика за конзервирање на овошје. Станав партнер со еден мој пријател по потекло Грк, Ник Тајсон, со кого добро се сложувавме и како пријатели и како партнери. Првото име на фабриката беше „Сан раис“ (Изгрејсонце), но со проширувањето на бизнисот, купивме нови хали, машини, фарми и други простории во Мелбурн, Сиднеј и во Тасманија и на фабриката ѝ го дадовме името „Патра“, по името Клеопатра. Бизнисот рапидно се зголемуваше од година во година и, како што тоа бидува на овие простори, се фузиониравме со една американска компанија која вршеше контрола на пласманот во други земји, а потоа фабриката стана сопственост на група акционери од САД, - нè информира овој австралиски Македонец со блескава кариера во бизнисот.

На Олимпијадата во Монреал

Во разговорот дознавме дека во екот на деловноста, се чини најголема популарност фабриката „Патра“ имала во времето на одржувањето на Олимписките игри во Монреал, каде овој прочуен производител на сокови бил еден од спонзорите и бесплатно ги снабдувал спортистите од светот со производи од нивниот разновиден асортиман.

Во времето кога Алек Клашов бил во најголемиот подем во бизнисот и кога имал влијание во политичкиот живот на Австралија, ги помагал македонските асоцијации. Имено, тој бил еден од активните членови, како и благајник и секретар на првата македонска православна црковна општина за Мелбурн и Викторија и првата црква надвор од Македонија, „Св. Ѓорѓи“ во Фуцкрај, а бил и донатор за првиот македонски манастир „Св. Климент Охридски“ во месноста Кинг Лејк, недалеку од Мелбурн и за Македонскиот културен и социјален центар „Епинг“. Исто така, во времето на изградбата на Социјалниот и спортски клуб „Престон – Македонија“, само за камен – темелникот Алек Клашов подарил пет илјади долари, а потоа тој станал таканаречен основачки член на убавиот македонски спортски центар. Како вљубеник на фудбалот, со свои дарувања и авторитет, имал значаен придонес, прилог и место во спортското живеење на Македонците во Мелбурн.

Бизнисменот Алек Клашов е семеен човек. При нашата посета во неговиот дом, тој не информира дека поголемиот дел од времето го посветувал на своето семејство, на сопругата Тодорка, а е горд со синот Кристофер (Ристо) и ќерката Тања, кои по завршувањето на факултетското образование тргнале по стапките на таткото. Неговиот дом, кој според некои проценки, чини неколку милиони долари. Во него видовме фотографија од неговото родно село Буф, кое Алек во периодот од напуштањето го посетил два пати и ги вратил сеќавањата од детството. Меѓутоа, во него останала болката што грчките власти не му дозволиле да преноќи на родното огниште, туку му го покажале патот кој води кон откорнувањето на Македонците од Беломорска Македонија.

* Текстот за Алек Клашов е објавен во книгата „Во Австралија како дома“, на Славе Николовски – Катин, Матица македонска, Скопје 1992,65-68